

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נזיר

דפים לו - מג פרשת חוהמ"ס תשע"ז

דרך ישרה תמצית הדף

פדף לו- לו

*טעם כעיקר. *היתר מצטרף לאיסור.

א. מחויב נזיר על משרת ענבים ילפינן לר"ע שבכל התורה אין היתר מצטרף לאיסור מלבד בנזיר כגון ששרה פתו ביין ופסח והקטרת שאור ולחכמים ילפינן ממשרת שבכל התורה טעם כעיקר. והשמועות 1. מקפה של חולין והתבלין של תרומה דחייב על התבלין בכזית ודחי דאיכא כזית בכדי אכילת פרס והוי דאורייתא, והא דפטור בכותח כיון דלא שייך לאכלו בעין, והא דתלינן גבי חולין ותרומה זהו בתרומה מדרבנן דהיינו תבלין או בזמן הזה. 2. לחכמים ילפינן ממשרת דטעם כעיקר מדאורייתא שאיסורו אינו לעולם ובהנאה ויש לו היתר, ור"ע יליף שטעם כעיקר להו"א מבשר בחלב ודחי דהוי חידוש ולמסקנא מגיעולי נכרים ולחכמים אכתי הוי חידוש דקדירה בת יומא נמי פגמה פורתא. 3. ר"ע לא יליף ממשרת שאף בכל איסורין שבתורה יהא היתר מצטרף לאיסור, משום דנזיר וחטאת שהנוגע בה יקדש הווי שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין, אבל לחכמים אתי להיתר מצטרף לאיסור ומקדשים לא ילפינן, וממשרת ילפינן שבכל התורה כולה טעם כעיקר.

פדף לח- לט

*רביעית סומקתא וחיוורתא ושאר. *גדילת השערה.

א. איכא עשרה דיני רביעית חמש סומקתא וסימנן נזיר ועושה פסח שהורו במקדש ומתו, וחמש חיוורתא חלת נזיר ומצורע שנפסלו בשבת. ומפרשינן 1. סומקתא: במשנתנו רביעית יין לנזיר. 2. ארבע כוסות בפסח. 3. איסור להורות. 4. נכנס למקדש חייב מיתה. 5. רביעית דם שיצאה משני מתים מטמאה באהל. 6. חיוורתא: שמן לחלה. 7. שמן לנזיר. 8. מים למצורע. 9. משקין טמאין פוסלים את הגויה. 10. שאר המשקין וכל השופכין ברביעית. 11. לא נמנו: נטילת ידים דהוי פלוגתא. 12. מחיקת מגילת סוטה דפליגי אם בחצי לוג או ברביעית. 13. ביטול מי רגלים איכא פלוגתא אם ברביעית או כל שהוא. 14. הטבלת מחטין וצינוריות, בטלוה רבנן.

ב. נזיר שגילח או שגילחוהו לסטים סותר שלושים יום, ובעי האם השערה גודלת מלמטה או מלמעלה ונפ"מ בגילחוהו ליסטים ושירדו כדי לכוף ראשו לעיקרו דאם גדל מלמטה סותר. והשמועות 1. ביצי כינים עומדות תמיד בעיקר השיער, ודחי שירדות אגב חיותא, וכאשר מתה מחליקה. 2. בלורית

שגדילה ורפיא מלמטה, זהו משום דרפיא. 3. למסקנא מוכחינן מצביעת השיער שהגדילה מלמטה, והא דתניא שאינו סותר איירי שגילחוהו לאחר מלאות וכר"א דסותר רק שבעה כמו תגלחת טומאה.

פירקין מ"א

*הורדת שיער בנזיר. *תגלחת מצורע בתער.

א. דינ הורדת שיער וגילוח בנזיר 1. החיוב על הגילוח בתער ואם תלש מירט וסיפסוף לרבי יאשיה חייב שנאמר קדוש יהיה או מקרא לא יעבור על ראשו, ורבי יונתן פוטר ויליף מקדוש דעובר בעשה ול"ת. 2. תגלחת אחרונה בתער א"א ללמוד ממצורע לפי שאין דנין קל מחמור להחמיר עליו אלא מתער לא יעבור על ראשו ולרבי שנאמר עד מלאות, אבל המוריד בתער בתוך מלאות עובר בשני לאוין. 3. לוקה על הורדת שיער אחת, עיכוב תגלחת בשנים, וסתירת הנזירות רק ברוב ראשו ובעין תער ולר"ש בשתי שערות. 4. נזיר מצורע ולויים תגלחתם מצוה וקמ"ל שא"א ע"י סם וצריכים תער ואם גילחו שלא בתער או ששיירו שתי שערות לא עשו כלום, ומקרא בנזיר טמא דצריך לגלח את כל שערו שמעינן דבעלמא רובו ככולו מדאורייתא. 5. נזיר שגילח ושייר שתי שערות בעי אם צמח ראשו וחזר וגילחן, ואמרינן דאם אחת נשרה ואח"כ גילח את השניה אף שאין כאן שיער ביטל מצות גילוח. 6. נזיר חופף ומפספס כר"ש דדבר שאינו מתכון מותר, ומודה שאסור לסרוק כיון שכונתו להשיר נימין המדולדלות. 7. לרבי ישמעאל אין לנזיר לחוף ראשו באדמה מפני שמשרת את השיער, ובעי האם אוסר דווקא אם משרת או גוזר אף באינה משרת, ועלתה בתיקו.

ב. מנין שתגלחת מצורע דווקא בתער 1. א"א ללמוד מלויים דאיכא למיפרך שטעונים תנופה בגופם, ולא מנזיר שקרבנו טעון לחם, ולא בצד השוה דתרוייהו אין קרבנם בדלות. 2. מייתי פלוגתא דלר"א איסור הקפת הראש אפילו במלקט ורהיטני ולרבנן דווקא בתער וילפי שנאמר במצורע זקנו ואתי לרבות כהן דבעלמא אסור בגילוח, וזהו בתער כיון שאיסור הורדת השיער בכהנים הוא בתער דזהו גילוח שיש בו השחתה וש"מ דגילוח מצורע בתער, ואין לומר דאיכא מצוה במצורע אפילו במלקט ורהיטני דא"כ ידעינן תער מנזיר או דתער לא ידחה שהרי אפשר לקיים שניהם. 3. ר"א יליף שתגלחת מצורע רק בתער שנאמר במצורע ראשו ואתי לרבות נזיר שנצטרע, ואין לומר דאיכא מצוה גם ברהיטני דא"כ לא צריך לכתוב תער דידעינן מנזיר, ורבנן דרשי מראשו למידחי לאו דהקפה ואף דהקפת כל הראש שמה הקפה אתי עשה ודחי ל"ת ור"א יליף לה מכלאים בציצית.

פירקין מ"ב מג

*החיוב בשתי טומאות *כהן שנקטע ראש אביו.

א. החיוב בשתי טומאות לרבה על כל ביאה וביאה שנאמר לא יטמא ולא יבא ורב יוסף יליף מזה שר"ה מחייב נזיר העומד בבית הקברות שהושיטו לו מת ש"מ אפילו טומאה וטומאה. והשמועות 1. אמרינן במשנתנו נזיר שהיה מיטמא למתים כל היום חייב רק אחת ואם אמרו לו אל תיטמא אל תיטמא חייב על כל אחת וה"ה ביין ותגלחת, ומאידך אמרינן שאם היה מת על כתיפו ונגע במת אחר פטור מכיון שמחולל ועומד, ומתריצין דפטור בחיבורין דטומאתו מדאורייתא, והיינו בנזיר ועושה פסח בחיבורי אדם במת ובתרומה וקדשים אף בחיבורי אדם באדם. 2. האופן בטומאה וביאה

דאתו בהדי הדדי, להו"א בבית שצירף או הכניס את גופו, ולמסקנא שנכנס בשידה וחבירו פרע מעליו את המעזיבה, או שנכנס כשהיה גוסס ולאחר שנכנס יצאה נשמתו. 3. איסור הטומאה לנזיר מתחיל משעת המיתה, וילפינן לת"ק מלהחלו ולרבי מבמותם ואיכא בינייהו לרבי יוחנן רק משמעות ולר"ל גוסס, ומייתי דילפינן נמי מבמותם דמטמא למגעם וזיבתם ולהחלו למי שמחולל ועומד, ואף דלכו"ע אדם גוסס אינו מטמא פלוגתייהו לענין החילול בנזיר.

ב. כהן שנקטע ראשו של אביו מיטמא לו שנאמר לאביו למעט אם נחסר, והשמועות 1. אם הלך במדבר וגנבי נפשות ערפו את ראש אביו, בנו מטמא לו מדין מת מצוה. 2. כתיב לה יטמא אבל אינו מיטמא לאיבריה לפי שאינו מיטמא לאבר מן החי של אביו אבל מחזיר על עצם כשעורה של אביו לקברו, ואמרינן דאתי כרבי יהודה הסובר שנטמא לאבר מן המת של אביו. 3. לר"א בן יעקב אינו נטמא לכזית מן המת כזית נצל ומלא תרווד רקב, אבל נטמא לשדרה גלגולת רוב בנינה ורוב מנין איבריה שנאמר ואמרת אליהם להוסיף וה"ה בשאר קרובים שגופן תלוי בו, ודחינן דה"נ קסבר כר"י. 4. רב אתיא כברייתא דמעשה שמת אביו של רבי צדוק הכהן בגינזק והודיעוהו לאחר שלש שנים ואמרו לו לאביו בזמן שהוא שלם ולא חסר.

שאלות לחזרה ושינון

א. הורדת שיער וגילוח בנזיר (7)

ב. מנין שתגלחת מצורע דווקא בתער (3)

דף מב-מג

א. המח' בחיוב על שתי טומאות והשמועות

(3)

ב. השמועות בטומאת כהן לאביו אם נאסר

(4)

דף לו-לז

א. היתר מצרף לאיסור וטעם בעיקר

והשמועות (3)

דף לח-לט

א. דיני רביעיות סומקתא וחיוורתא ושאר

(14)

ב. האיבעיא מהיכן גודלת השערה

והשמועות (3)

דף מ-מא

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 📖	יבמות 📖	ברכות 📖 עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות 📖	כתובות 📖	שבת 📖 מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים 📖	עירובין 📖
זבחים 📖	נזיר סוטה 📖	פסחים 📖
מנחות 📖	גיטין 📖	שקלים ר"ה 📖
חולין 📖	קידושין 📖 עם תורתך שעשועי,	יומא 📖
בכורות 📖 עם הקדמות ומושגים	סימני הדף, ותוספתא	סוכה 📖
ערכין-תמורה 📖	בבא קמא 📖	ביצה תענית 📖
כריתות-מעילה 📖	בבא מציעא 📖	מגילה-פורים 📖 עם מדרש,
נדה 📖	בבא בתרא א-ב 📖	תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
	סנהדרין א-ב 📖 עם "יש סדר	מו"ק חגיגה 📖
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

☛ ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~156~

המערכת